

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความต้องการบริการสุขภาพของวัยรุ่นในจังหวัดพัทลุงใน 4 ด้าน คือ ความต้องการด้านลักษณะบริการสุขภาพ ความต้องการด้านสถานที่ในการจัดบริการ ความต้องการด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์และความต้องการจ่ายค่าบริการ ของวัยรุ่นจังหวัดพัทลุงที่มีอายุ 15 – 19 ปี ทั้งที่อาศัยอยู่ในและนอกเขตเทศบาล ไม่จำกัดสถานภาพและระดับการศึกษา จำนวน 400 คนสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (multistage cluster random sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยการหาค่าความตรงด้านเนื้อหา (content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (content validity index: CVI) ได้เท่ากับ 0.85 และค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นภายในตามวิธีของของครอนบาค แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ และวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequencies) ร้อยละ (percentage) ข้อมูลความต้องการบริการสุขภาพแต่ละด้าน นำมาหาค่าร้อยละ (percentage) และนำเสนอให้เห็นถึงความต้องการของวัยรุ่นในและนอกเขตเทศบาล และภาพรวมของความต้องการบริการของวัยรุ่นในจังหวัดพัทลุง

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 ลักษณะของประชากร สังกศและเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งในและนอกเขตเทศบาลส่วนมากอายุ 15 ปี เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่

นับถือศาสนาพุทธ สถานภาพโสด พักอาศัยอยู่กับบิดา มารดา มีรายได้หลักจากบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง และขณะนี้ส่วนใหญ่กำลังเรียนอย่างเดียว

1.2 ข้อมูลทั่วไปของบิดา มารดา ของกลุ่มตัวอย่างสถานภาพสมรสของบิดา ของกลุ่มตัวอย่างทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาล ส่วนใหญ่คงอยู่กับมารดา และสถานภาพสมรสของมารดาก็เช่นเดียวกัน ทั้งในและนอกเขตเทศบาล ส่วนใหญ่คงอยู่กับบิดา อาชีพของบิดา ในเขตเทศบาล ส่วนใหญ่ บิดาประกอบอาชีพรับจ้าง ส่วนนอกเขตเทศบาลส่วนใหญ่บิดาประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม ส่วนการประกอบอาชีพของมารดา ในเขตเทศบาลส่วนใหญ่มารดาประกอบอาชีพค้าขาย/ทำธุรกิจ ส่วนนอกเขตเทศบาลส่วนใหญ่มารดาประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม ระดับการศึกษาของบิดา ส่วนใหญ่ ทั้งในและนอกเขตเทศบาล บิดาจบการศึกษาระดับประถมศึกษา. ส่วนระดับการศึกษาของมารดา ทั้งในและนอกเขตเทศบาล ส่วนใหญ่มารดาจบการศึกษาระดับประถมศึกษา เช่นกัน

2. ข้อมูลทั่วไปด้านสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ข้อมูลทั่วไปด้านสุขภาพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 80.8 รับประทาน อาหาร 3 มื้อ ร้อยละ 69.3 พักผ่อนนอนหลับ 6 – 8 ชั่วโมง ร้อยละ 81.5 ได้ออกกำลังกาย และใช้เวลา ในการออกกำลังกายแต่ละครั้ง นาน 30 นาที – 1 ชั่วโมง ร้อยละ 48.5 ใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียนทำงาน เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ร้อยละ 77.0 และใช้เวลาว่างวันหยุดเสาร์ – อาทิตย์ ร้อยละ 82.8 ใช้เวลาว่าง เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ร้อยละ 60.3 ส่วนใหญ่ปรึกษาบิดา/มารดา/ครู เมื่อมีปัญหา กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 58.8 มีประจำเดือน/ฝันเปียก เมื่ออายุ 12 – 13 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 92.8 และสิทธิในการรักษาพยาบาล คือ บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า (จ่าย 30 บาท) ร้อยละ 57.3

3. ความต้องการบริการสุขภาพของวัยรุ่นตามแนวคิดส่วนผสมทางการตลาด

3.1 ความต้องการด้านลักษณะบริการสุขภาพ (product/service) กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ทั้งในและนอกเขตเทศบาลต้องการบริการที่มีมาตรฐาน ต้องการบริการที่สะดวกรวดเร็ว ส่วนผู้ให้บริการที่ต้องการ ส่วนใหญ่ต้องการผู้ให้บริการที่เข้าใจ/พร้อมให้บริการ และแต่งเครื่องแบบ ของหน่วยงานเดิม และจากบริการที่ต้องการทั้งหมด จำแนกเป็นรายด้าน 4 ด้าน คือ ด้านบริการเกี่ยวกับ ผิวพรรณและความงาม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ต้องการบริการแนะนำการออกกำลังกาย และแนะนำ

เกี่ยวกับบุคลิกภาพและการวางตัว อย่างละเท่าๆ กัน ส่วนบริการด้านการรักษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ต้องการ บริการตรวจรักษาโรค ด้านบริการเกี่ยวกับกิจกรรมสันทนาการและความบันเทิง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการบริการสอนและแนะนำการเล่นดนตรี และด้านบริการให้คำปรึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ต้องการบริการแนะแนวการศึกษา รองลงมา คือ ให้คำปรึกษาพ่อแม่ของวัยรุ่น

ส่วนด้านผู้ให้บริการ ของบริการด้านต่างๆ ในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ด้านบริการเกี่ยวกับผิวพรรณและความงาม และบริการด้านการรักษา ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างต้องการรับบริการจาก แพทย์และพยาบาล ส่วนบริการเกี่ยวกับกิจกรรมสันทนาการและความบันเทิง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการรับบริการจากศิลปิน/ดารา และครู และบริการให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ต้องการรับบริการจากครู และบิดา/มารดา

3.2 ความต้องการด้านสถานที่ในการจัดบริการสุขภาพ (place) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลต้องการให้สถานบริการตั้งในโรงเรียน ส่วนกลุ่มตัวอย่างนอกเขตเทศบาล ต้องการให้ตั้งสถานบริการในแหล่งชุมชน และกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มต้องการใช้เวลาในการเดินทางไปถึงสถานบริการ 11 – 20 นาที เวลาในการให้บริการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้เปิดบริการทั้งในและนอกเวลาราชการ ส่วนการจัดสถานที่ ร้อยละ 52.8 ของทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่าง ต้องการให้มีห้องตรวจและห้องให้คำปรึกษาแยกเป็นสัดส่วน

3.3 ความต้องการด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ (promotion) การโฆษณาประชาสัมพันธ์ ร้อยละ 55.5 ของทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่าง ต้องการให้มีการโฆษณาทางวิทยุ/โทรทัศน์ รองลงมา คือ ออกเสียงตามสายในสถานศึกษา

3.4 ความต้องการด้านราคาค่าบริการสุขภาพ (price) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการรับบริการฟรีมากกว่าการร่วมจ่ายบางส่วน และการจ่ายค่าบริการตามราคาจริง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านบริการเกี่ยวกับผิวพรรณและความงาม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ต้องการรับบริการฟรีเช่นกัน บริการที่ต้องการรับบริการฟรีมากที่สุด คือ บริการแนะนำบุคลิกภาพ บริการที่ต้องการร่วมจ่ายบางส่วนและจ่ายค่าบริการตามจริงมากที่สุด คือ บริการลดความอ้วน ด้านการรักษา บริการที่กลุ่มตัวอย่างต้องการรับบริการฟรีมากที่สุด คือ บริการรักษาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ส่วนบริการที่ต้องการร่วมจ่ายบางส่วนและจ่ายค่าบริการตามจริงมากที่สุด คือ บริการตรวจรักษาโรค ด้านบริการเกี่ยวกับกิจกรรมสันทนาการและความบันเทิง ที่ต้องการรับบริการฟรีมากที่สุด คือ จัดรายการวิทยุสำหรับวัยรุ่น ส่วนบริการที่ต้องการร่วมจ่ายบางส่วนและจ่ายค่าบริการ

ตามจริงมากที่สุด คือ บริการทัศนศึกษา และด้านบริการเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา ที่กลุ่มตัวอย่าง ต้องการรับบริการฟรีมากที่สุด คือ บริการแนะแนวการศึกษา และต้องการร่วมจ่ายค่าบริการบางส่วนมากที่สุด คือ บริการตอบคำถามทางอินเทอร์เน็ต และบริการที่ต้องการจ่ายค่าบริการตามจริงมากที่สุด คือ บริการปรึกษาปัญหาทางเพศ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านบริการ นำมาพัฒนาเพื่อ หารูปแบบบริการที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่น (adolescent friendly health service) ที่ตรงตามความต้องการของวัยรุ่น

สำหรับวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ลักษณะการจัดบริการควรเป็นบริการที่ สะดวกรวดเร็ว ควรจัดเป็นสถานบริการในโรงเรียน มีห้องตรวจห้องให้คำปรึกษาแยกเป็นสัดส่วน ผู้ให้บริการควรเป็นผู้ที่เข้าใจและพร้อมให้บริการ ควรเปิดให้บริการทั้งในและนอกเวลาราชการ มีการ โฆษณาประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับสถานบริการทางวิทยุและโทรทัศน์ และบริการที่ควรจัดให้ ได้แก่ บริการทางโทรศัพท์ (hot line) 24 ชั่วโมง ตรวจรักษาโรค แนะนำแนวการศึกษา สอน/แนะนำการเล่น ดนตรี ปรึกษาปัญหาสุขภาพจิต ปรึกษาปัญหาครอบครัวและแนะนำเกี่ยวกับการออกกำลังกาย และ บริการต่างๆ ที่จัดให้เหล่านี้ ควรบริการฟรี หรือสามารถใช้สิทธิการรักษาเดิมที่มีได้

สำหรับวัยรุ่นที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล ลักษณะการจัดบริการควรเป็นบริการ ที่สะดวกรวดเร็ว ผู้ให้บริการควรเป็นผู้ที่เข้าใจและพร้อมให้บริการ สถานบริการควรตั้งอยู่ในชุมชน ใช้เวลาในการเดินทางไปยังสถานบริการ 11 - 20 นาที และเปิดให้บริการทั้งในและนอกเวลา ราชการ มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับสถานบริการทางวิทยุและโทรทัศน์ บริการที่ควรจัด ได้แก่ การจัดรายการวิทยุสำหรับวัยรุ่น บริการตรวจรักษาโรค แนะนำแนวการศึกษา กิจกรรมสันทนาการ แนะนำเรื่องบุคลิกภาพและการวางตัว ให้คำปรึกษาเรื่องผิวพรรณ และบริการต่างๆ ที่จัดให้เหล่านี้ ควรบริการฟรีหรือสามารถใช้สิทธิการรักษาเดิมของตนเองได้ เช่นกัน

1.2 ด้านการศึกษาและการวิจัย สามารถนำข้อมูลที่ได้ เป็นกรณีศึกษาหรือ เป็นการศึกษา นำร่องเกี่ยวกับการจัดบริการสุขภาพที่ตรงตามความต้องการของวัยรุ่น เพื่อให้บุคลากร

สาธารณสุขหรือผู้ที่ทำงานที่เกี่ยวข้อง หันมาให้ความสำคัญต่อความต้องการของวัยรุ่น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาบริการสุขภาพสำหรับวัยรุ่น หารูปแบบบริการสุขภาพที่เหมาะสมกับความต้องการของวัยรุ่นและบริการที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่น

2.2 ศึกษาความต้องการบริการสุขภาพเปรียบเทียบระหว่างเพศชายและเพศหญิง

2.3 การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัย ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยเลือกวิธีการสุ่มโดยใช้หลักความน่าจะเป็น โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม เมื่อคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างและทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายนั้น ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการจับฉลากเลือกกลุ่มตัวอย่างให้เท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณ ซึ่งการเลือกใช้วิธีการนี้ค่อนข้างยุ่งยาก เนื่องจากบางอำเภอมีกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก เช่น นอกเขตเทศบาลของอำเภอควนขนุน มีประชากร จำนวน 5,862 คน แต่จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเพียง 95 คน ซึ่งการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการนี้เหมาะสำหรับประชากรขนาดเล็ก (เพชรน้อย, ศิริพร และทัศนีย์, 2539) ดังนั้น การทำวิจัยครั้งต่อไปควรใช้เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายด้วยวิธีการที่สะดวกและรวดเร็วกว่า